

SISÄLLYS

VUODEN 2021 KUNTAVAALIEN TOIMITTAMINEN JA KORONAVIRUSTILANNE	3
ENNAKKOÄÄNESTYSAIKA	3
VAALITOIMIKUNNAN KOKOONPANO	3
ESTEELLISYYS	3
SAIRAUSTAPAUKSET ENNAKKOÄÄNESTYSAIKANA	3
ÄÄNIOIKEUS KUNTAVAALEISSA	4
EHDOKASLISTOJEN YHDISTELMÄ	4
YLEISTÄ LAITOSÄÄNESTYKSESTÄ	4
Missä laitoksissa ennakkoäänestys järjestetään?	4
Kuka saa äänestää laitoksessa?	5
Milloin ennakkoäänestys laitoksessa toimitetaan?	5
Ennakkoäänestyksen järjestäminen laitoksessa	5
ÄÄNESTYKSESTÄ TIEDOTTAMINEN	6
AIKATAULU	6
ÄÄNESTÄJÄN AVUSTAMINEN	6
ÄÄNESTÄJISTÄ PIDETTÄVÄ LUETTELO	7
LAITOSÄÄNESTYKSEN KULKU	9
1. Äänestäjän henkilöllisyyden toteaminen	9
1.1 Huiivia tai kasvomaskia käyttävän henkilön henkilöllisyyden toteaminen	9
2. Äänestäjä tekee äänestysmerkinnän äänestyslippuun	10
3. Äänestyslipun leimaaminen	11
4. Äänestyslipun sulkeminen vaalikuoreen	12
5. Lähetekirjeen täyttäminen	12
6. Lähetekirjeen ja vaalikuoren sulkeminen lähetekuoreen	14
ENNAKKOÄÄNESTYKSEN JÄLKEEN	15
VAALITOIMIKUNNAN TYÖN PÄÄTTÄMINEN	15
OPASTUS JA NEUVONTA	16

LIITTEET:

LIITE 1: Luettelo ennakolta äänestäneistä

LIITE 2: Lähetekirje

LIITE 3: Ilmoituskortti (ilmoitus äänioikeudesta)

KUNTAVAALIT 2021

VUODEN 2021 KUNTAVAALIEN TOIMITTAMINEN JA KORONAVIRUSTILANNE

Maailmanlaajuisen covid-19-tartuntatautiepidemian vuoksi on jouduttu monenlaisiin rajoituksiin ja toimiin. Kuntavaalit 2021 tullaan järjestämään poikkeuksellisissa oloissa. Tämä tarkoittaa erityisen turvaohjeistuksen noudattamista ja erilaisten hygieniavälineiden (esimerkiksi kasvomaski) käyttöä äänestystä hoidettaessa.

Keskusvaalilautakunta ohjeistaa koronaan liittyvistä turvaohjeista, kun oikeusministeriö ja THL ovat niistä sopineet ja informoineet kuntia.

ENNAKKOÄÄNESTYSAIKA

Kuntavaalien ennakoäänestys laitoksissa alkaa keskiviikkona 7.4.2021 ja päättyy tiistaina 13.4.2021.

VAALITOIMIKUNNAN KOKOONPANO

Kuntavaalien ennakoäänestyksen järjestämisestä laitoksessa (laitosäänestys) huolehtii kaupunginhallituksen asettama vaalitoimikunta.

Vaalitoimikuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, yksi jäsen ja kolme varajäsentä.

Vaalilain mukaan vaalitoimikunta on päätösvaltainen, kun siinä on kolme jäsentä, joista yhden tulee olla puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja. Mikäli syntyy tilanne, jossa sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtaja ovat tilapäisesti poissa, kolmijäseninen vaalitoimikunta valitsee keskuudestaan tilapäisen puheenjohtajan, joka vastaa vaalitoimikunnan työskentelystä.

ESTEELLISYYS

Mikäli ette pysty osallistumaan vaalitoimikunnan työskentelyyn tai olette esteellinen, ilmoittakaa siitä välittömästi keskusvaalilautakunnan toimistoon joko puhelimitse numeroon 09 310 64575 tai 09 310 13344 tai sähköpostitse osoitteeseen vaali.kesvkl@hel.fi.

Esteellisyys tarkoittaa tilannetta, jossa käsittelyn puolueettomuus saattaa vaarantua asiaa käsittelevän henkilön ja käsiteltävän asian välisen suhteen vuoksi.

Esteellinen henkilö ei saa osallistua asian käsittelyyn eikä olla läsnä asiaa käsiteltäessä. Vaalilain mukaan vaalitoimikunnan puheenjohtajana, varapuheenjohtajana, jäsenenä tai varajäsenenä ei saa olla kuntavaalien ehdokas eikä missään kunnassa hänen puolisonsa, lapsensa, sisaruksensa eikä vanhempansa. Puolisolla tarkoitetaan aviopuolisoa tai avioliitonomaisessa suhteessa ja rekisteröidyssä parisuhteessa elävää henkilöä.

SAIRAUSTAPAUKSET ENNAKKOÄÄNESTYSAIKANA

Jos vaalitoimikuntaan kuuluvalla henkilöllä on ennakkoäänestysaikana mitä tahansa akuutteja hengitystien oireita, tulee hänen jäädä kotiin sairastamaan.

Sairaustapauksista on ilmoitettava vaalitoimikunnan puheenjohtajalle, jotta hän voi huolehtia, että vaalitoimikunta on päätösvaltainen ja toimintakykyinen.

ÄÄNIOIKEUS KUNTAVAALEISSA

Kuntavaaleissa äänioikeutettu on jokainen henkilö, joka viimeistään vaalipäivänä 18.4.2021 täyttää 18 vuotta ja joka on

- 1) Suomen tai muun EU:n jäsenvaltion taikka Islannin tai Norjan kansalainen ja jonka kotikunta kyseinen kunta on 26.2.2021.
- 2) muun valtion kansalainen, jonka kotikunta kyseinen kunta on 26.2.2021 ja jolla on ollut yhtäjaksoisesti kotikunta Suomessa vähintään kahden vuoden ajan.
- 3) EU:n tai Suomessa toimivan kansainvälisen järjestön palveluksessa oleva henkilö, jolla on asuinpaikka kyseisessä kunnassa perjantaina 26.2.2021 edellyttäen, että hänen tietonsa on talletettu hänen pyynnöstään väestötietojärjestelmään ja että hän on kirjallisesti ilmoittanut Digi- ja väestötietovirastolle viimeistään 25.2.2021 haluavansa käyttää äänioikeuttaan kuntavaaleissa.

Äänioikeus kuntavaaleissa on sidottu asianomaisessa kunnassa asumiseen. Äänestäjän äänioikeuskunta määräytyy sen mukaan, mikä kotikunta hänellä on merkitty 26.2.2021 väestötietojärjestelmään. Siten esimerkiksi pysyvästi ulkomailla asuvat suomalaiset eivät ole äänioikeutettuja kuntavaaleissa, vaikka ovatkin Suomen kansalaisia.

Jos äänestäjän äänioikeudesta tai äänioikeuskunnasta on epäselvyyttä, siitä voi tiedustella keskusvaalilautakunnan toimistosta, puh. 09 310 13344.

EHDOKASLISTOJEN YHDISTELMÄ

Kuntavaaleissa kussakin kunnassa on omat ehdokkaat, joten äänestäjä voi antaa äänensä vain oman kuntansa ehdokkaalle. Jos äänestäjän kotikunta ei ole Helsinki, vaalitoimikunnan tulee huolehtia, että äänestäjä saa tutustua *Ehdokkaat kuntavaaleissa 2021*-kirjaan, josta löytyy kaikkien kuntien ehdokkaat.

YLEISTÄ LAITOSÄÄNESTYKSESTÄ

Missä laitoksissa ennakkoäänestys järjestetään?

Vaalilain mukaan laitosisäänestyksen ennakkoäänestyspaikkoja ovat esimerkiksi sairaalat, rangaistuslaitokset ja ympärivuorokautista hoitoa antavat sosiaalihuollon toimintayksiköt (esimerkiksi vanhainkodit ja vastaavat yksiköt, hoito-, hoiva-, veljes- ja sairaskodit, asuntolat,

päihdehuollon laitokset sekä sosiaalihuoltolaissa, vammaispalvelulaissa ja kehitysvammalaissa tarkoitetut palvelutalot).

Määriteltäessä sitä, kuuluuko sosiaalihuollon toimintayksikkö vaalilain perusteella ennakkoäänestyksen piiriin, ratkaisevaa on se, annetaanko yksikössä ympärivuorokautista hoitoa.

Vaalitoimikunnalle kuuluvat laitokset käyvät ilmi erillisestä laitoslistasta. Lista voi tulla lisäyksiä. Mahdollisista uusista laitoksista ilmoitamme vaalitoimikunnan puheenjohtajalle.

Kuka saa äänestää laitoksessa?

Ennakkoäänestyspaikoiksi määrättyissä laitoksissa saavat äänestää vain niissä hoidettavina olevat tai niihin otetut henkilöt. **Muilla, esimerkiksi laitoksen henkilökunnalla ja vierailijoilla sekä sairaalan päivystyksessä ja poliklinikoilla asioivilla henkilöillä, ei ole oikeutta äänestää laitosäänestyksessä.**

Milloin ennakkoäänestys laitoksessa toimitetaan?

Ennakkoäänestys laitoksessa toimitetaan ennakkoäänestyksen ajanjaksona 7.–13.4.2021. Laitoksessa käydään vähintään yhtenä ja enintään kahtena päivänä vaalitoimikunnan määrääminä aikoina. Kussakin laitoksessa käydään pääsääntöisesti vain kerran. Ainoastaan sellaisessa laitoksessa, jossa hoidettavana olevat äänioikeutetut vaihtuvat jatkuvasti, kuten esimerkiksi sairaalassa, käyntikertoja voi olla kaksi.

Ennakkoäänestys voidaan toimittaa joko arkipäivänä tai viikonloppuna.

Jokaisessa laitoksessa täytyy käydä ennakkoäänestysaikana selvittämässä äänestyksen tarpeellisuus, vaikka laitoksen henkilökunta etukäteen ilmoittaisi, ettei tarvetta äänestykselle olisi.

Ennakkoäänestyksen järjestäminen laitoksessa

Ennakkoäänestys laitoksessa on järjestettävä siten, että vaalisalaisuus säilyy.

Sopivimmin ennakkoäänestys esimerkiksi sairaalassa järjestetään niin, että vaalitoimikunta ottaa äänestäjiä vastaan laitoksen ruokasalissa tai muussa suurehkoissa, tarkoitukseen soveltuvassa tilassa ja käy tämän jälkeen erikseen niiden vuodepotilaiden luona, jotka ovat ilmoittaneet haluavansa äänestää.

Ennakkoäänestykselle varattu paikka on sijoitettava sellaiseen tilaan, joka ei ole muussa käytössä äänestämisen aikana. Tilan tulee olla myös sellainen, jossa voidaan toteuttaa turvavälit niin äänestäjien (esimerkiksi mahdollisen jonon muodostuessa) kuin vaalitoimikunnankin osalta. Äänestyspaikan sijoittamisessa pitää myös huomioida, että sinne pääsee vaivattomasti. Äänestyspaikan sijainnista on oltava myös tarpeellinen opastus.

Kaikille asianomaisessa laitoksessa oleville ennakkoäänestämiseen oikeutetuille henkilöille on varattava mahdollisuus äänioikeuden käyttämiseen. Äänestystoimitus on tarvittaessa

järjestettävä myös eri osastoilla ja potilashuoneissa tapahtuvaksi. Äänestettäessä potilashuoneissa laitoksen edustajan on hyvä olla paikalla.

Koronavirustilanteen takia suosittelemme, että vaalitoimikuntaan kuuluvat henkilöt eivät olisi yhtä aikaa potilashuoneessa suorittamassa ennakkoäänestystä. Vaalitoimikunnan kuitenkin pitää olla päätösvaltainen eli vähintään kolmijäseninen äänestystoimituksen kaikissa vaiheissa.

Vaalitoimikunnan on huolehdittava, että jokainen joka haluaa äänestää, todella saa siihen mahdollisuuden. Aiemmissa vaaleissa on esiintynyt tapauksia, joissa potilashuoneessa olleen yksittäisen äänestäjän äänestystoive on jäänyt huomioimatta esimerkiksi laitoksen henkilökunnan kiireen takia. **Vaalitoimikunnan onkin syytä vielä ennen poistumistaan laitoksesta varmistaa henkilökunnalta, että kaikki halukkaat ovat saaneet mahdollisuuden äänestää.**

Erityisesti on huomioitava, että ennakkoäänestyksen piiriin kuuluvissa laitoksissa on osittain varsin huonokuntoisia äänestäjiä. Ennakkoäänestyksen toimittamiseen onkin varattava riittävästi aikaa. Näin varmistetaan, että äänestys hoidetaan kunkin äänestäjän kohdalla kiireettömästi, kohteliaasti ja asianmukaisella arvokkuudella.

Epäselvissä tilanteissa tai jos tapahtuu jotakin, mikä vaikuttaa äänestystoimituksen säännölliseen kulkuun, on syytä ottaa yhteyttä keskusvaalilautakunnan toimistoon, puh. 09 310 13344. Äänestystoimituksen säännölliseen kulkuun vaikuttaneet seikat merkitään myös äänestäjistä pidettävän luettelon kohtaan *Huomautuksia*.

ÄÄNESTYKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Vaalitoimikunnan on huolehdittava siitä, että äänestysajoista ja ennakkoäänestyksen tarkemmasta järjestelystä tiedotetaan laitoksessa ilmoituksilla ja tarvittaessa muullakin sopivalla tavalla etukäteen. Ennakkoäänestyksestä on tiedotettava tarvittaessa myös laitosten osastoissa ja potilashuoneissa.

Vaalitoimikunnan on yhteistyössä henkilökunnan kanssa suunniteltava, miten äänestystoimituksesta ja sen ajankohdista tiedotetaan riittävästi laitoksessa oleville äänioikeutetuille.

AIKATAULU

Vaalitoimikunnan puheenjohtaja laatii sille kuuluvien laitosten osalta etukäteen aikataulun, josta ilmenevät päivät ja kellonajat, jolloin laitoksissa käydään toimittamassa ennakkoäänestystä. Vaalitoimikuntaan kuuluvien on sitouduttava noudattamaan kierrosta varten laadittua aikataulua.

Vaalitoimikunnan on noudatettava aikataulussa ilmoitettuja kellonaikoja. **Jos aikataulussa on ilmoitettu tietty aika (esimerkiksi kello 10–14), on toimikunnan oltava paikalla koko kyseisen ajan.** Vaalitoimikunnan on myös ilmoitettava poistumisestaan laitoksen henkilökunnalle.

ÄÄNESTÄJÄN AVUSTAMINEN

Äänestäjän pyynnöstä vaalitoimikunnan jäsenen on avustettava häntä äänestämässä. Avustaja voi avustaa äänestäjää muun muassa merkinnän tekemisessä äänestyslippuun ja täyttämällä äänestäjän puolesta lähetekirjeen tiedot. Mikäli äänestäjä ei pysty tekemään mitään merkintöjä tai hän osaa tehdä vain puumerkin, avustaja voi allekirjoittaa lähetekirjeen äänestäjän puolesta. Tällöin lähetekirjeen *Äänestäjän allekirjoitus* -kohtaan voidaan merkitä esimerkiksi ”Matti Virtasen puolesta Liisa Lahtinen”.

Avustajana toimiva henkilö on velvollinen täyttämään äänestyslippuun tunnollisesti, mitä äänestäjä haluaa ja pitämään salassa äänestystoimituksessa saamansa tiedot. Avustaja ei saa missään tapauksessa vaikuttaa äänestäjän ehdokasvalintaan tai suositella äänestäjälle ketään ehdokasta. Kenelläkään muulla vaalitoimikunnan jäsenellä ei ole oikeutta missään tilanteessa katsoa, mitä äänestäjä on merkinnyt äänestyslippuunsa.

Henkilö, jonka kyky tehdä äänestysmerkintä on oleellisesti heikentynyt, saa käyttää äänestyksessä apuna myös itse valitsemaansa avustajaa, esimerkiksi lähiomaistaan. Avustajana ei kuitenkaan saa olla kuntavaaleissa ehdokkaana oleva henkilö tai hänen puolionsa, lapsensa, sisaruksensa tai vanhempansa. Puolisolla tarkoitetaan aviopuolisoa tai avioliitonomaisessa suhteessa ja rekisteröidyssä parisuhteessa elävää henkilöä.

Vaalitoimikunnan on selvitettävä äänestäjän itsensä valitseman avustajan nimi ja merkittävä se äänestäjistä pidettävän luettelon kohtaan *Huomautuksia* (ks. liite 1).

ÄÄNESTÄJISTÄ PIDETTÄVÄ LUETTELO

Vaalitoimikunnan on pidettävä äänestäjistä luetteloa käyttäen sitä varten laadittua lomaketta (*Luettelo ennakolta äänestäneistä*, ks. liite 1). **Luetteloa on pidettävä kunkin laitoksen osalta erikseen.**

Luettelon etupuolelle on merkittävä:

- Ennakkoäänestyspaikan (laitoksen) nimi ja toimikunnan numero.
- Äänestäjän nimi selkeällä käsialalla, mieluiten tekstaten.
- Äänestäjän kotikunta.
- Äänestyspäivä.
- Ennakkoäänestyspaikassa äänestäneiden lukumäärä ja äänestäneiden miesten lukumäärä.

Luettelon kääntöpuolelle on merkittävä:

- Ennakoäänestyspäivät ja kellonajat.
- Vaalitoimikunnan kokoonpano.
- Kohtaan *Huomautuksia* asiat, jotka ovat vaikuttaneet äänestyksen säännölliseen kulkuun (esimerkiksi toimitus on jouduttu hetkellisesti keskeyttämään). Tähän kohtaan merkitään myös äänestäjien itse valitsemien avustajien nimet.

Kun luettelo on luettu ja tarkastettu, **puheenjohtaja ja jäsen allekirjoittavat sen.**

Täytetty luettelo on vaalitoimikunnan pöytäkirja, joten se pitää täyttää huolellisesti.

Aikaisemmissa vaaleissa on ilmennyt, että äänestäjistä pidettävä luettelo on täytetty puutteellisesti: esimerkiksi ennakoäänestysajat ja kellonajat, vaalitoimikunnan kokoonpano tai allekirjoitukset ovat puuttuneet.

Luettelossa on tilaa 25 nimelle. Jos yhden laitoksen äänestäjät eivät mahdu yhteen luetteloon, jatketaan seuraavalle luettelolle. Jos luetteloita on yhtä laitosta kohden käytetty useampia kuin yksi, laitetaan ne yhdeksi nipuksi, numeroidaan ja päällimmäiseen luetteloon merkitään äänestäneiden miesten ja äänestäneiden kokonaislukumäärät.

Jos laitoksessa käydään uudestaan, on äänestäjaluettelosta tarkistettava, ettei kukaan ole äänestänyt jo ensimmäisellä äänestyskäynnillä. Tämä edellyttää, että vaalitoimikunta pitää luettelot hallussaan äänestyksen loppuun saakka. Jos laitoksessa ei enää käydä, äänestäjaluettelo palautetaan äänestyskäynnin jälkeen keskusvaalilautakunnan toimistoon.

LAITOSÄÄNESTYKSEN KULKU

Laitosäänestyksessä on seuraavat vaiheet:

- Äänestäjän henkilöllisyyden toteaminen.
- Äänestäjä tekee äänestysmerkinnän äänestyslippuun.
- Äänestyslipun leimaaminen.
- Äänestyslipun sulkeminen vaalikuoreen.
- Lähetekirjeen täyttäminen.
- Lähetekirjeen ja vaalikuoren sulkeminen lähetekuoreen.

1. Äänestäjän henkilöllisyyden toteaminen

Ilmoittautuessaan äänestämään äänestäjä on velvollinen esittämään vaalilautakunnalle selvityksen henkilöllisyydestään. Henkilöllisyydestodistuksina käyvät esimerkiksi voimassa oleva henkilökortti, passi, ajokortti tai kuvallinen Kela-kortti.

Äänestäjän henkilöllisyyden voi todeta myös ulkomaisesta tai muusta sellaisesta voimassa olevasta henkilöllisyydestodistuksesta, jossa on henkilön täydellinen nimi, syntymäaika, henkilön nimikirjoitus, todistuksen antajan leimalla leimattu henkilön valokuva sekä todistuksen myöntämispäivä ja myöntäjän allekirjoitus.

Olennaista on varmistua, että asiakirjan esittää sama henkilö, jonka valokuva on henkilöllisyydestodistuksessa. Mikäli henkilöä ei esimerkiksi ajokortissa olevan vanhan valokuvan perusteella voi tunnistaa, selvitystä ei lähtökohtaisesti voida pitää riittävänä.

Henkilöllisyyden todistamiseen **ei kelpaa** postitse saapunut ilmoituskortti (ilmoitus äänioikeudesta) eivätkä kuvattomat asiakirjat. Äänioikeutta ei myöskään saa käyttää asiamiehen välityksellä.

Aiemmissa vaaleissa on käynyt ilmi, että jotkut, useimmiten varsin iäkkäät, äänioikeutetut eivät omista voimassa olevaa passia, ajokorttia tai muutakaan vastaavaa asiakirjaa, jolloin äänestäjän henkilöllisyyden selvittäminen voi olla ongelmallista. Tällaisissa tapauksissa vaalitoimikunnan on pyrittävä arvioimaan tilanne kokonaisvaltaisesti sen perusteella, miten luotettavana se pitää äänestäjän muuta selvitystä. Äänestäjällä voi olla muita asiakirjoja, joista hänen henkilöllisyytensä ilmenee. Äänestäjä saattaa esittää esimerkiksi vanhentuneen kuvallisen henkilöllisyydestodistuksen ja voimassa olevan kuvattoman Kela-kortin. Lisäksi äänestäjällä voi olla saattajia, jotka kykenevät selvittämään oman henkilöllisyytensä ja suullisesti todistamaan saatettavan henkilöllisyyden. Myös laitoksen henkilökunta yleensä auttaa henkilöllisyyden selvittämisessä ja todistamisessa.

Vaalitoimikunnan on edellä sanotuissa tilanteissa käytettävä harkintavaltaansa. Yhtäältä tulee huolehtia, että kaikki äänioikeutetut voivat käyttää äänioikeuttaan, mutta toisaalta myös, että kukaan ei äänestä toisen nimissä tai toisen puolesta.

1.1 Huivia tai kasvomaskia käyttävän henkilön henkilöllisyyden toteaminen

Yhdenvertaisuusvaltuutettu suosittelee, että huivia käyttävän henkilön henkilöllisyyttä selvitetäessä on syytä varmistaa, että seuraavat ehdot täyttyvät:

- Henkilö velvoitetaan riisumaan huivi vain siinä laajuudessa kuin tämä on tarpeen henkilöllisyyden selvittämiseksi. Esimerkiksi hiusten näyttämisen vaatiminen ei ole valtuutetun arvion mukaan tarpeen.
- Henkilö voi riisua huivin halutessaan vain samaa sukupuolta olevan vaalivirkailijan läsnä ollessa.
- Huivin riisuminen voi tapahtua julkisuudelta, kuten muiden paikallaolijoiden katseilta, piilossa.

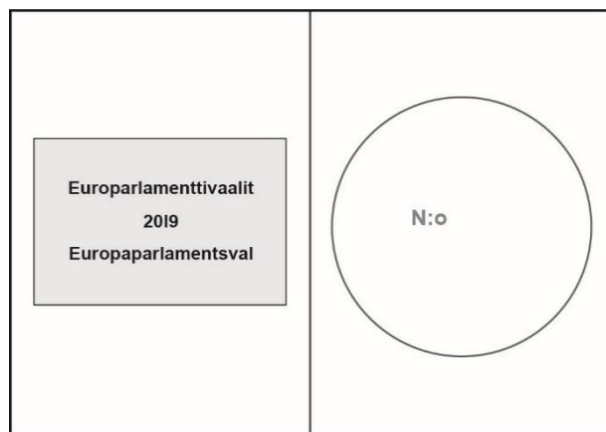
Henkilö saattaa esittää myös muita kuin uskontoon ja vakaumukseen liittyviä relevantteja syitä sille, miksi hänen tulisi saada tunnistautua julkisuudelta piilossa tai haluamaansa sukupuolta edustavan vaalivirkailijan läsnä ollessa. Tällainen syy saattaa liittyä esimerkiksi henkilön terveydentilaan, vammaisuuteen taikka muuhun syrjintäperusteeseen.

Kasvomaskia käyttävän henkilön on myös riisuttava kasvomaski siinä laajuudessa kuin se on tarpeen henkilöllisyyden selvittämiseksi.

2. Äänestäjä tekee äänestysmerkinnän äänestyslippuun

Kun äänestäjän henkilöllisyys on selvitetty, vaalitoimikunnan jäsen antaa äänestäjälle yhden avatun äänestyslipun niin, että äänestyslipussa oleva teksti on äänestäjän näkökulmasta oikeinpäin.

Vuoden 2021 kuntavaalien äänestyslippu on seuraavanlainen: [kuva vaihdetaan]

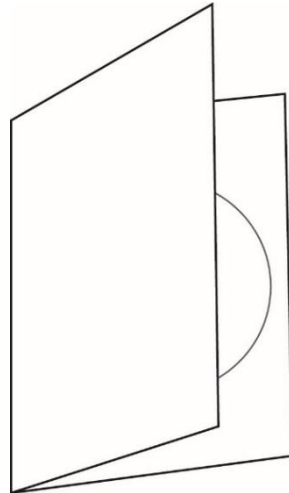
Äänestysliput takertuvat helposti toisiinsa. On hyvä varmistaa sormin tunnustelemalla, että äänestyslippuja on vain yksi kappale. Lisäksi on tarkistettava, että se on painoasultaan virheetön. Mikäli äänestyslippu on virheellinen, äänestäjälle annetaan uusi äänestyslippu. Virheellinen äänestyslippu on revittävä.

Äänestäjä tekee äänestysmerkinnän äänestyslippuun. Vaalisalaisuuden turvaamiseksi äänestäjän on voitava täyttää äänestyslippunsa rauhassa ja muiden katseilta suojassa. Suositeltavaa on, että käytetään vaalimateriaalin mukana olevaa näkösuojaa.

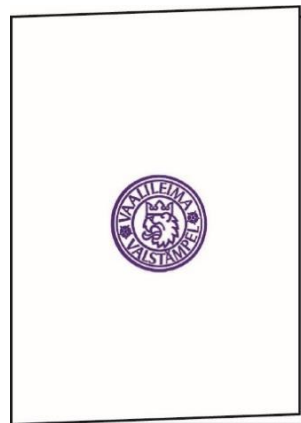
Mikäli äänestyslippu menee pilalle virheellisen merkinnän tai muun syyn vuoksi, on äänestäjälle tämän pyynnöstä annettava uusi äänestyslippu. Pilalle mennyt äänestyslippu on revittävä niin, että vaalisalaisuus säilyy. Äänestyslipun voi repiä äänestäjä itse tai vaalitoimikunnan jäsen. **Äänestäjälle on ilmoitettava, että halutessaan hän saa repiä pilalle menneen äänestyslipun ja pitää revityt palaset itsellään.**

3. Äänestyslipun leimaaminen

Kun äänestäjä on tehnyt äänestysmerkinnän äänestyslippuun, hän taittaa äänestyslipun.

Vaalitoimikunnan jäsen leimaa äänestyslipun äänestäjän läsnä ollessa. Taitettua äänestyslippua ei saa missään tapauksessa avata, vaan se pidetään taitettuna koko leimaamisen ajan.

Leima painetaan **keskelle** taitettua äänestyslippua niin, että siitä jää **selvä jälki**. **Äänestyslippu on ehdottomasti leimattava.** Leimaamaton äänestyslippu on mitätön.

4. Äänestyslipun sulkeminen vaalikuoreen

Kun äänestyslippu on leimattu, äänestäjä laittaa vaalitoimikunnan nähden äänestyslipun vaalikuoreen ja sulkee sen liimaten. Mikäli äänestäjä ei kykene sulkemaan äänestyslippua vaalikuoreen, myös vaalitoimikunnan jäsen voi tehdä sen, **mutta silloin se on tehtävä äänestäjän luvalla. Äänestäjän on myös nähtävä, kun äänestyslippu suljetaan vaalikuoreen. Äänestyslippua ei saa missään tapauksessa avata taitoksestaan, kun se suljetaan vaalikuoreen.**

Vaalikuori suljetaan liimaamalla. Liimaamisessa voidaan käyttää kostutuskynää tai liimapuikkoa. Vaalikuorta ei saa sulkea muulla tavoin, esimerkiksi teipillä. Vaalikuorta ei saa leimata eikä siihen saa tehdä muitakaan merkintöjä.

Vaalitoimikunnan on tarkistettava, että vaalikuori on pitävästi suljettu. Tarvittaessa äänestäjälle on annettava uusi vaalikuori tai liimaa vaalikuoren sulkemiseksi tai vaalitoimikunta liimaa vaalikuoren uudestaan äänestäjän nähden.

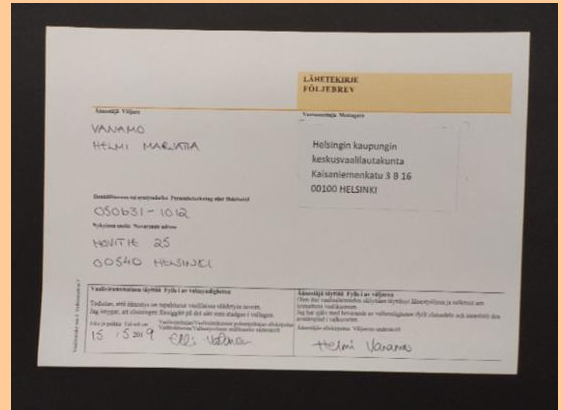
5. Lähetekirjeen täyttäminen

Laitosäänestyksessä ennakoäänestyksen lähetekirjeenä käytetään joko

- oranssilla painettua lähetekirjettä
- tai
- ilmoituskorttiin (ilmoitus äänioikeudesta) sisältyvää ennakoäänestyksen lähetekirjettä.

Oranssilla painettuun lähetekirjeeseen (ks. liite 2) tulee seuraavat tiedot:

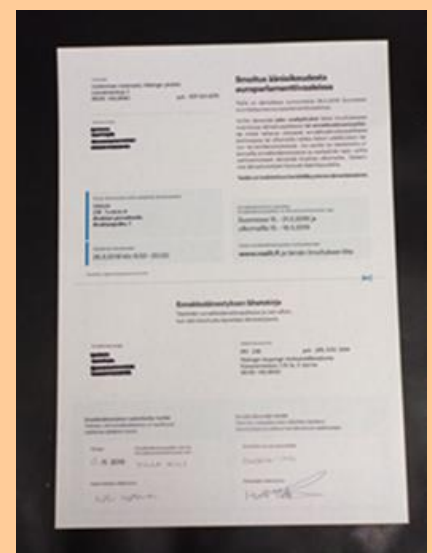
- **Vastaanottajan nimi** kohtaan merkitään äänestäjän kotikunnan keskusvaalilautakunnan nimi ja osoite. Vaalitoimikunnan puheenjohtajalle jaetussa vaalimateriaalissa on luettelo kuntien keskusvaalilautakuntien osoitteista.

- **Äänestäjän täydellinen nimi.**
- **Äänestäjän henkilötunnus.** Jos henkilötunnusta ei ole tiedossa, merkitään syntymäaika.
 - o **Keskusvaalilautakunta pyytää käyttämään henkilötunnusta, jolloin äänestäjän tunnistaminen keskusvaalilautakunnassa äänenkäytön rekisteröinnin yhteydessä on varmempaa.**
- **Äänestäjän nykyinen osoite.**
- **Äänestäjän allekirjoitus** eli hänen vakuutensa siitä, että hän on vaalisalaisuuden säilyttäen täyttänyt äänestyslipun ja sulkenut sen leimattuna vaalikuoreen.
- **Lopuksi vaalitoimikunnan puheenjohtaja merkitsee ajan ja paikan, jolloin äänestys on tapahtunut ja allekirjoittaa lähetekirjeen.** Allekirjoituksellaan vaalitoimikunnan puheenjohtaja todistaa, että äänestys on tapahtunut vaalilaissa säädetyin tavoin.

Jos äänestäjällä on ilmoituskortti mukanaan, sitä voidaan myös käyttää ennakoäänestyksen lähetekirjeenä. Siihen tulee seuraavat merkinnät (ks. liite 3):

- **Äänestäjän henkilötunnus tai syntymäaika.**
 - o **Keskusvaalilautakunta pyytää käyttämään henkilötunnusta, jolloin äänestäjän tunnistaminen keskusvaalilautakunnassa äänenkäytön rekisteröinnin yhteydessä on varmempaa.**
- **Äänestäjän allekirjoitus** eli hänen vakuutensa siitä, että hän on vaalisalaisuuden säilyttäen täyttänyt äänestyslipun ja sulkenut sen leimattuna vaalikuoreen. Jos äänestäjä on allekirjoittanut ennakoäänestyksen lähetekirjeen ennen kuin leimattu äänestyslippu on suljettu vaalikuoreen, äänestäjää pyydetään yliviivaamaan tämä allekirjoitus ja allekirjoittamaan lähetekirje uudelleen vaalitoimikunnan läsnä ollessa.

- **Lopuksi vaalitoimikunnan puheenjohtaja merkitsee ajan ja paikan, jolloin äänestys on tapahtunut ja allekirjoittaa lähetekirjeen.** Allekirjoituksellaan vaalitoimikunnan puheenjohtaja todistaa, että äänestys on tapahtunut vaalilaissa säädetyin tavoin.

Oranssilla painetun lähetekirjeen tai ilmoituskorttiin sisältyvän ennakkoäänestyksen lähetekirjeen allekirjoittaa aina ensin äänestäjä ja sitten vasta vaalitoimikunnan puheenjohtaja. Vaalitoimikunnan jäsen tai varajäsen ei voi allekirjoittaa lähetekirjettä.

Aikaisemmissa vaaleissa on ilmennyt, että lähetekirjeet on täytetty puutteellisesti: esimerkiksi äänestäjän nimi tai henkilötunnus on kirjoitettu väärin tai lähetekirjeestä on puuttunut vaalitoimikunnan puheenjohtajan allekirjoitus.

Erityisen huolellinen pitää olla siinä, että lähetekirje täytetään huolellisesti ja siinä on äänestäjän ja vaalitoimikunnan puheenjohtajan allekirjoitus. Allekirjoitusten puuttuminen aiheuttaa sen, että äänestystä ei voida ottaa huomioon.

6. Lähetekirjeen ja vaalikuoren sulkeminen lähetekuoreen

Vaalitoimikunta laittaa keltaiseen lähetekuoreen ruskean vaalikuoren ja täytetyn oranssilla painetun lähetekirjeen **tai** täytetyn ennakkoäänestyksen lähetekirjeen ja sulkee lähetekuoren huolellisesti liimaamalla. **Äänestäjän on voitava koko ajan seurata toimitusta.**

Vaalitoimikunnan on ehdottomasti pidettävä huoli siitä, että kuhunkin lähetekuoreen suljetaan vain yksi vaalikuori ja yksi lähetekirje.

Lähetekirje ja vaalikuori suljetaan keltaiseen lähetekuoreen, niin että vastaanottavan keskusvaalilautakunnan osoite näkyy osoiteikkunasta.

Vaalitoimikunnan on säilytettävä lähete kuoria huolellisesti ja luotettavalla tavalla. Tärkeää on, että äänestäjä voi vakuuttua siitä, että hänen äänestyksensä on kaikilta osin sujunut asianmukaisesti.

Lähetekuoret on jo tässä vaiheessa hyvä lajitella kahteen ryhmään: Helsingin kaupungin keskusvaalilautakunnalle osoitetut lähete kuoret ja muiden kuntien keskusvaalilautakunnille osoitetut lähete kuoret.

ENNAKKOÄÄNESTYKSEN JÄLKEEN

Suurin osa lähete kuorista on osoitettu Helsingin kaupungin keskusvaalilautakunnalle. Ennakoäänestyspäivän jälkeen **kaksi** vaalitoimikunnan jäsentä, joista **toinen on puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja**, tuo lähete kuoret **heti** keskusvaalilautakunnan toimistoon, Kaisaniemenkatu 3 B 16, 3. kerros, 00100 Helsinki. Aineiston palauttamiseen on hyvä varata aikaa puolisen tuntia.

Muille paikkakunnille osoitetut lähete kuoret on jätettävä suoraan johonkin postitoimipaikkaan postivirkailijalle – niitä ei siis jätetä kirjelaatikoihin. Tällöin täytetään lähete kuorten kuittauslistalomake. Lomakkeeseen merkitään päivittäin postitoimipaikkaan jätettyjen lähete kuorten lukumäärä. Posti tekee samaan lomakkeeseen päivittäin vastaanottokuittauksen. Samaa lomaketta käytetään koko ennakoäänestyksen ajan.

Jos lähin postitoimipaikka ei enää ole avoinna, lähete kuoret toimitetaan keskusvaalilautakunnan toimistoon.

VAALITOIMIKUNNAN TYÖN PÄÄTTÄMINEN

Kun vaalitoimikunta on toimittanut ennakoäänestyksen kokonaisuudessaan, vaaliaineisto (muun muassa vaalileimasin, käyttämättömät äänestysliput, lähete kirjeet ja lähete kuoret sekä muut tarvikkeet) palautetaan keskusvaalilautakunnan toimistoon. Samalla tuodaan täytetty ja allekirjoitettu palkkionmaksulomake liitteineen.

OPASTUS JA NEUVONTA

Keskusvaalilautakunnan toimistosta opastetaan ja neuvotaan vaalitoimikuntia ennen ennakkoäänestystä ja koko ennakkoäänestyksen ajan.

Tietoja vaaleihin liittyvistä kysymyksistä annetaan puhelimitse numerosta 09 310 13344 tai 09 310 64575 tai sähköpostitse vaali.kesvkl@hel.fi.